

MEDRI
FZSI

Znanstveni centar izvrsnosti
za integrativnu bioetiku

**Znanstveno - stručni skup
s međunarodnim sudjelovanjem**

**„NeuroetiKA: između bioetike
i neuroznanosti“**

ZBORNİK SAŽETAKA

Karlovac, 9. lipnja 2017.

Možemo li bolje?

Željka Cindrić¹, Ines Galetić Žagar²

¹Ustanova za zdravstvenu njegu i rehabilitaciju Cindrić

²Integrativni centar mentalnog zdravlja

Posttraumatski stresni poremećaj, koji je kao i brojni drugi, doživio svoje promjene u novoj DSM-5 klasifikaciji, uključujući promjenu kliničke slike, ali i pripadajućeg entiteta, poremećaj je uz koji se, nažalost, vežu brojne stigme. Govoreći o braniteljskoj populaciji, nameću nam se brojna pitanja. Svakako, u početku je to normalna reakcija na abnormalnu situaciju, ali s vremenom može prijeći u teški poremećaj. Ono što je činjenica jest to da se ne može dogoditi da netko ima postraumatski stresni poremećaj, a da ga struka ne prepozna, ali se može dogoditi da ga administracija ne prepozna, ako nije prijavljen do određenog vremenskog roka. Upravo tu dolazimo do jednog od srži problema. Novi Zakon o hrvatskim braniteljima, između ostalog, ima cilj produžiti vrijeme prijave simptoma te izbaciti dosadašnju granicu prijave do 2006. godine. No, osim toga, u novom bi se Zakonu trebale naći neke promjene koje bi mogle rezultirati negativnim posljedicama. Ukoliko razmišljamo o braniteljskoj populaciji, postavlja se pitanje kvalitete njihova života, kao i života njihovih najmilijih. Ispremještan je komorbiditet psihijatrijskih poremećaja, sekundarna traumatizaciju njihovih supruga te brojnih posljedica na psihički razvoj njihove djece. Neki od njih su se umirovili i dobili ono što su zahtijevali, te ih je struka zbrinula materijalno, no imaju li oni i dalje cilj i kvalitetu svojeg života? Ne zanemarimo da se radi o ljudima koji još puno mogu dati u poslovnom smislu, a znamo kakav osjećaj po čovjeka izaziva korisnost. Za mnoge je branitelje mnogo traumatičnije ono što se događa poslije rata, slom ideala, ogorčenosti, stigmatizacije, a svjedoci smo koliko je za psihičko zdravlje važna zahvalnost, koju oni, nažalost, ne osjećaju. Ukoliko se osvrnemo na zdravstvenu skrb na primarnoj i kurativnoj razini, kao i na podatke o oboljevanju i smrtnosti hrvatskih branitelja prema kojima najveći postotak oboljevanja su tumori, a potom bolesti cirkulacijskog sustava, dolazimo do poražavajuće istine da dosta branitelja dođu kao palijativni pacijenti. Ne zanemarimo podatak da su branitelji populacija koja umire s 51 godinom života. Zabrinjavajuće je da je od 1991. do kraja 2014. godine samoubojstvo počinilo 2734 branitelja.

Zdravstvena njega u zajednici povezuje mnogo područja djelovanja , kao što su očuvanje i promicanje zdravlja, zdravstvena njega u kući, rehabilitaciju, palijativnu skrb i dr. Medicinska sestra treba biti svjesna snažne povezanosti između zajednice koju čini svaki njezin pojedinac i njihove uzajamne refleksivnosti. Svaki poremećaj zdravlja pojedinca značajno utječe na njegovu obitelj i na zajednicu u kojoj oni žive. Medicinske sestre suočavaju se sa specifičnim izazovom unapređivanja i očuvanja zdravlja zajednice i s druge strane očuvanje integriteta svakog pojedinca. Zadatak medicinske sestre je objedinjavanje dualnosti.

Pružamo li im mi, u pogledu svojih osobnih i profesionalnih mogućnosti, sve što možemo? Činjenica jest da se započelo s preventivnim sistematskim pregledima za branitelje. No, je li to dovoljno? Ono što je naša dužnost jest pružiti im dostojanstvo i odgovarajuću pomoć koju svakako zaslužuju.

Kontakt: zeljka.cindrich@gmail.com